

РЕШЕНИЕ

№ 32

гр. Шумен, 21.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН, СЪСТАВ II, в публично заседание на двадесет и трети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Азадухи Ов. Карагьозян

Членове: Теодора Енч. Димитрова
Теодора Р. Йорданова-Момова

при участието на секретаря Силвия Й. Методиева
като разгледа докладваното от Теодора Енч. Димитрова Въззивно гражданско дело № 20233600500484 по описа за 2023 година

Производство по чл.258 и сл. от ГПК.

Делото е образувано по въззивна жалба на Р. Р. К. от с. Сруйно, обл. Шумен, чрез особения представител адв. Е. Г. от ШАК, срещу решение № 747/10.10.2023 г. по гр.д. № 444/2023 г. по описа на ШРС.

Жалбоподателят намира решението за неправилно, по съображения, подробно изложени във въззивната му жалба, поради което моли съдът да го отмени изцяло и отхвърли предявения иск.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК въззиваемият Гаранционен фонд – гр. София, ЕИК 121446665 не е депозирал отговор. Същият не изпраща представител и не изразява становище по жалбата в хода на делото.

Въззивната жалба е подадена в срок, от надлежно легитимирано лице, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, редовна и допустима.

Разгледана по същество, същата е неоснователна, поради следното:

Гр.д. № 444/2023 г. по описа на ШРС е образувано по искова молба на въззиваемия срещу жалбоподателя, имаща за предмет иск за осъждане на ответника да заплати на ищеца, на основание чл.288а, ал.3, вр. чл.288, ал.12 от КЗ / отм. /, сега чл.559, ал.3, вр. чл.558, ал.7 от КЗ, сумата от 11 381.21 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди,

възстановени на НББАЗ, във връзка с претенция на Националното бюро на автомобилистите на Нидерландия за щетите по л.а. „Фолксваген Поло „, рег. №6, л.а. „Фолксваген Поло „, рег. № и л.а. „Киа Рио „, рег. № от ПТП, настъпило на 16.10.2017 г., ведно със законната лихва от датата на завеждане на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

В срока за отговор ответникът, чрез назначения му особен представител е оспорил предявения иск като изцяло неоснователен, излагайки доводи за липса на данни да е бил запознат, че на 16.10.2017 г. е управлявал МПС без да е налице сключена от собственика му задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите „. На следващо място, не са ангажирани доказателства, че ответникът е упражнявал обичайно ползването на процесното МПС, респ. е осъществявал редовно управление на същото. На трето място, от приложените доказателства се установява, че ищецът не е изпълнил задълженията си по чл.574, ал.10 и ал.11 от КЗ, поради което е налице негово противоправно поведение.

Първоинстанционният съд е приел, че е сезиран с иск с правно основание чл.559, ал.3 от ГПК, като с решението си е осъдил

Р. Р. К. с ЕГН ***** от с. Струйно, общ. Шумен, да заплати на Гаранционен фонд, гр. София, ул. № 2, с ЕИК 121446665, представлявано от изп. директори М.К. и С.С., на основание чл. 559, ал. 3 КЗ, сумата от 11 381.21 лева, представляваща изплатено обезщетение за имуществени вреди от ПТП, причинено виновно от ответника на 16.10.2017 г. в гр. Ротердам, Кралство Нидерландия, ведно с разходи за определянето и изплащането му, възстановено на НББАЗ във връзка с претенция на Национално бюро на автомобилистите на Нидерландия, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 24.02.2023 г. до окончателното ѝ изплащане, както и, на основание чл.78, ал. 1 от ГПК, сумата от 2 339.55 лева, представляващи сторени по делото разноски, които да бъдат изплатени от ответника в полза на ищеца по посочената в исковата молба банкова сметка.

Решението се обжалва изцяло от ответника.

След извършена проверка по реда на чл.269 от ГПК, въззивният съд прецени, че обжалваното решение е валидно и допустимо.

По същество, от събраните по делото писмени доказателства, преценени поотделно и в съвкупност се установява и не се спори между страните, че, на 16.10.2017 г., около 8.20 часа, на ул., гр. Ротердам, Кралство Нидерландия, ответникът е управлявал с несъобразена скорост л.а. „Мерцедес Спринтер“, рег. № собственост на С.А.А.. На кръстовището на ул. с ул. Тапъйтстраат същият не се е съобразил с предписанието на пътен знак, указващ, че предимство имат автомобилите, движещи се по другия път и не е пропуснал преминаващия с предимство л.а. „Фолксваген Поло“ с рег. №6, собственост на Я.Й., при което е последвал удар между двата автомобила. При опит да избегне удара, ответникът е отклонил автомобила си рязко надясно и в резултат ударил паркиран в близост л.а. „Фолксваген Поло“, рег. №, собственост на С.Р. който от своя страна се ударил в

паркирания до него л.а. „Киа Рио“, рег. № собственост на Ники Локе. Към датата на ПТП за управлението от ответника л.а. „Мерцедес Спринтер“, рег. № собственост на С.А.А. е липсвала застраховка „Гражданска отговорност“, тъй като сключената преди инцидента е изтекла на 18.08.2017 г., а последващата е била сключена на 18.10.2017 г., т.е. един ден след процесното ПТП. Във връзка с причинените при ПТП щети, Националното бюро на автомобилистите на Нидерландия е изплатило на застрахователите на пострадалите автомобили обезщетение за всеки от тях и е предявило регресна претенция към Националното бюро на българските автомобилни застрахователи (НББАЗ). От своя страна, НББАЗ е възстановило на Националното бюро на автомобилистите на Нидерландия заплатената сума, включваща щети, лихви, стойност на експертизи и други, както и такси за обработка. НББАЗ е предявило регресна претенция пред Гаранционен фонд, който на 30.03.2018 г. е възстановил на Бюрото сумата от 11 381.21 лева, представляваща левовата равностойност на 5 819.12 евро по щета № 120238/20.03.2018 г., от които 4 926.73 евро - щети и стойност на експертизи; 869.39 евро - такса за обработка и 23 евро - банкови такси.

При така установените факти, съдът достига до следните изводи от правна страна:

Съгласно чл. 429 от КЗ, с договора за застраховка „Гражданска отговорност“ застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие.

Съгласно чл.477 от КЗ, обект на застраховане по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“, на автомобилистите е гражданската отговорност на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят съгласно българското законодателство или законодателството на държавата, в която е настъпила вредата. По задължителната застраховка „Гражданска отговорност“, на автомобилистите застраховани са собственикът, ползвателят и държателят на моторното превозно средство, за което е налице валидно сключен застрахователен договор, както и всяко лице, което извършва фактически действия по управлението или ползването на моторното превозно средство на законно основание. За трети лица се смятат всички увредени лица с изключение на лицето, което отговаря за причинените вреди, както и всички правоимащи лица в резултат на неговата смърт. Правоимащите лица имат право на обезщетение за вредите, които произтичат само от качеството им на пострадали лица.

Съгласно чл.483, ал.1 от КЗ, договор за застраховка „Гражданска отговорност“, на автомобилистите е длъжно да сключи всяко лице, което: 1. притежава моторно превозно средство, което е регистрирано на територията на Република България и не е спряно от движение, като това изискване не забранява и всяко друго лице, различно от собственика на моторното превозно средство, да сключи застрахователния договор.

Съгласно чл.506 от КЗ, Националното бюро на българските автомобилни

застрахователи е представително национално бюро на застрахователите за Република България в Съвета на бюрата, като участва и съдейства за функционирането на системата "Зелена карта" и задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите в държавите членки и в държавите, подписали Многостранното споразумение. Бюрото изпълнява функциите на компенсационен орган – като извършва плащания в случаите по чл. 515. Дължимите плащания от компенсационния орган се извършват със средствата от гаранционния фонд на бюрото.

Съгласно чл.506а от КЗ, Бюрото заплаща при спазване условията и сроковете на вътрешните правила на Съвета на бюрата предявените към него гаранционни искания от други национални бюро във връзка със задължения на своите членове.

Съгласно чл.517, ал.3 от КЗ, при възникване на вземане към Компенсационния орган от компенсационен орган в държава членка той възстановява пълния размер на платеното обезщетение и встъпва в правата на увреденото лице спрямо виновния водач и неговия застраховател или спрямо Гаранционния фонд по чл. 518 – в случаите на незастраховано моторно превозно средство.

Съгласно разпоредбата на чл.559, ал.1, т.1 от КЗ, ГФ възстановява суми, изплатени от компенсационен орган на държава членка, когато МПС на виновния водач обичайно се намира на територията на РБ и в двумесечен срок от настъпване на застрахователното събитие не може да се определи застрахователят, т. е. няма застраховка.

Съгласно чл.559, ал.2 и 3 от КЗ, сумите се възстановяват в пълен размер в срок 30 дни от писменото искане на съответния компенсационен орган. След изплащането на обезщетението Гаранционният фонд встъпва в правата на увреденото лице до размера на платеното обезщетение и лихви, както и за разходите за определянето и изплащането му.

Съгласно чл.561 от КЗ, Гаранционният фонд, когато е краен платец, възстановява от Фонда за незастраховани МПС на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи суми, когато то в съответствие с международните договори, по които е страна, е заплатило обезщетения за вреди. Гаранционният фонд възстановява от Фонда за незастраховани МПС на бюрото суми и когато в съответствие с международните договори, по които то е страна, е заплатило присъщите разходи по обработка на претенции, във връзка с пътнотранспортните произшествия, за които не е изплатено обезщетение. Гаранционният фонд възстановява сумите в 15-дневен срок от получаване на писмено искане от бюрото.

Съгласно § 7, ал.1, т.2 от ДР към КЗ, кодексът въвежда изискванията на Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно застраховката "Гражданска отговорност" при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка.

Съгласно чл.25 от Директива 2009/103/ЕО от 16.09.2009 г., ако превозното средство не може да бъде идентифицирано или в двумесечен срок от произшествието не е възможно да бъде установено застрахователното предприятие, увреденото лице може да представи претенция за обезщетение пред органа за изплащане на обезщетения в своята държава-

членка на пребиваване. Обезщетението се изплаща съгласно процедурата по чл. 19 – чл. 22 от Директивата. В този случай и при спазване на разпоредбите на чл. 24, параграф 2 от Директивата, в полза на компесаторния орган възниква вземане към органа на държавата-членка, в която обичайно се намира превозното средство, ако застрахователното предприятие не може да бъде установено. Националният орган на държавата по обичайното пребиваване на МПС дължи възстановяване на заплатените суми по предявената срещу него претенция и встъпва в правата на увреденото лице срещу лицето, причинило произшествието, до размера, до който органът за изплащане на обезщетения в държавата-членка на пребиваване на увреденото лице го е обезщетил за претърпените вреди.

Фактическият състав на предвидената в чл.559, ал.3 от КЗ регресна отговорност на причинителя на щетите включва установяването на следните факти: възникване на застрахователно събитие ПТП на територията на Република България или на територията на друга държава членка, причинено от МПС, което обичайно се намира на територията на Република България, липса на застрахователен договор за застраховка "Гражданска отговорност", причинени от виновното поведение на ответника вреди и техния размер, причинната връзка между механизма на ПТП и нанесените вреди, изплатено застрахователно обезщетение от компенсационен орган на държава членка, възстановяване на изплатените суми от Гаранционен фонд. При наличието на тези предпоставки ГФ, като лице изпълнило чужд дълг, разполага с регресен иск против прекия причинител на вредата и може да се суброгира в правата на увреденото лице до размера на изплатеното обезщетение. В случаите, когато по силата на международен договор, респ. споразумение, националният компенсационен орган е възстановил на компенсационния орган на държавата членка изплатеното от него обезщетение, той встъпва в правата му спрямо ГФ / чл. 517, ал. 3 от КЗ, вр. чл.561 от КЗ и чл. 34 от Правилника за устройството и дейността на ГФ, които разпоредби се основават на Директива 2009/103/ЕО/ от 16.09.2009 г. /.

В настоящия случай от представените по делото доказателства се установява и не се спори, че на 16.10.2017 г., в качеството му на водач на л.а. „Мерцедес Спринтер“ с рег. № собственост на С.А.А., вследствие допуснато виновно нарушение правилата за движение, ответникът е предизвикал процесното ПТП на територията на Кралство Нидерландия, по описания в двустранните констативни протоколи механизъм, в резултат на което са били причинени имуществени вреди на три други автомобила. Управляваният от ответника автомобил е бил с българска регистрация, и обичайно домуване на територията на Република България, като не е бил включен в списъка на МПС, освободени от задължителна застраховка на автомобилистите „Гражданска отговорност „. Към датата на процесното ПТП за лекия автомобил не е имало валидна застраховка „Гражданска отговорност „, тъй като срокът на предишната полица е бил изтекъл, а новата е била сключена един ден след инцидента. За причинените при ПТП щети, по отношение на чиито вид и размер не се спори и са представени надлежни документи, издадени от компетентните органи на Кралство Нидерландия, Националното бюро на автомобилистите в Нидерландия е изплатило на собствениците на пострадалите автомобили обезщетения, включващи главница и лихви в

размер общо на 4 926.73 евро. След изплащане на тези обезщетения Националното бюро на автомобилистите в Нидерландия е предявило към НББАЗ претенция за възстановяване на сумата 5 651.22 евро, от която 4 926.73 евро – обезщетения и 724.49 евро - такса за обработка на документи, с легова равностойност общо 11 052.83 лева. Сумата от 5 651.22 евро е била възстановена на Националното бюро на автомобилистите в Нидерландия от НББАЗ с преводно нареждане от 15.02.2018 г., като на 20.03.2018 г. националното ни бюро е предявило пред ГФ претенция за изплатеното от него обезщетение на бюрото в Нидерландия, по повод на което е била образувана щета № 120238/20.03.2018 г.. С преводно нареждане от 30.03.2018 г. ГФ е превел на НББАЗ сумата от 11 381.21 лева по посочената по-горе щета. Във връзка с възстановените суми, ГФ е изпратил до ответника, по постоянния му адрес, регресна покана с обратна разписка, върната на 23.09.2022 г. като неполучена, тъй като лицето е в чужбина.

При така установените факти, съдът приема за безспорно доказано правото на ищеца на регрес срещу ответника, на основание чл.559, ал.3 от КЗ, за заплатените на НББАЗ обезщетения и разходи за определянето и изплащането им, по отношение на които не се спори и се установява от събраните по делото доказателства, че са в пряка причинна връзка с процесното ПТП, предизвикано по вина на ответника и са били изплатени с оглед репарирание на причинените от него щети, определени в съответствие със законодателството на Кралство Нидерландия и покрити посредством изплащане на парични обезщетения на пострадалите лица от компетентния компенсационен орган на тази държава.

Ето защо, достига до извод, че искът за заплащане на процесната сума, съставляваща възстановените от ГФ на НББАЗ суми по щета № 120238/20.03.2018 г. е изцяло основателен и доказан и следва да се уважи, ведно със законната лихва върху главницата от завеждане на исковата молба до окончателното ѝ плащане.

Що се касае до обстоятелството, че липсват данни ответникът да е получил регресната покана за плащане на исковата сума, съдът намира, че то не е определящо относно възникване правото на иск на ищеца и изискуемостта на задълженията на ответника, тъй като за такава покана се счита и самата искова молба, а връчването ѝ на длъжника е от значение единствено за изпадане на същия в забава и при определяне на началната дата, от която се дължи лихва върху главното вземане.

Относно възражението на ответника, че тъй като не е бил собственик на автомобила, който е управлявал при настъпване на ПТП не е могъл да знае, че за него няма сключена застраховка „ Гражданска отговорност „, поради което не дължи възстановяване на изплатените от ищеца на НББАЗ суми, счита, че изцяло необосновано. Съгласно чл.483, ал.1 от КЗ договорът за задължителна застраховка на автомобилистите „ Гражданска отговорност „ може да бъде сключен не само от собственика на съответното МПС, но и от всяко друго лице, като, според житейската логика и разпоредбата на чл.477 от КЗ, това могат да бъдат също ползвателят и държателят на моторното превозно средство, както и всяко лице, което извършва фактически действия по управлението или ползването на моторното превозно средство на законно основание. От изложеното следва, че ответникът,

макар и да не е бил собственик на лекия автомобил, доколкото е извършвал фактически действия по управлението му е могъл да сключи съответния договор за застраховка. На следващо място, като водач на МПС, на основание чл.100, ал.1, т.5 и ал.3 от ЗДвП, ответникът е бил длъжен, преди да пристъпи към управлението му, да провери дали разполага с всички необходими документи за правомерно осъществяване на тази дейност, включая със сключена валидна застраховка „Гражданска отговорност“, а ако такива липсват – да положи усилия и предприеме действия да ги набави. Ето защо, като не е изпълнил тези си ангажименти ответникът е допуснал неправомерно поведение, ангажиращо административната му отговорност по чл.183, ал.1, т.2 от ЗДвП, от което поради това не може да черпи права, тъй като незнанието на закона не оправдава никого, а неполагането на дължимата грижа е проява на недобросъвестност.

Изцяло неоснователно е и възражението на ответника, че ищецът няма право на регрес, тъй като не е изпълнил задълженията си по чл.574, ал.10 и ал.11 от КЗ. Визираните в тези разпоредби ангажименти на ГФ имат за адресат собствениците на МПС – в хипотезата на ал.10, съответно компетентните органи по ал.1 – в хипотезата на ал.11, но не и лицата, който, без да имат някое от посочените качества ползват, управляват или извършват други фактически действия със съответното МПС, поради което в случая ГФ не е бил длъжен да информира ответника за това, че няма сключена застраховка „Гражданска отговорност“, на автомобила, нито е имал право да постанови спирането му от движение, което е от компетенциите на други органи. На следващо място, законът не обвързва по какъвто и да начин правото на ГФ да встъпи в правата на увреденото лице като краен платец от изпълнение на задълженията му по чл.574, ал.10 и ал.11 от КЗ. Предвид това, евентуалното неизпълнение задълженията на ГФ по чл.574, ал.10 и ал.11 от КЗ по отношение на процесния автомобил не би могло да рефлектира върху правото на ищеца на регрес по чл.559, ал.3 от КЗ срещу ответника. Що се касае до посоченото от жалбоподателя ТП № 2/05.04.2023 г. на ОСС от НК на ВКС по т.д. № 3/22 г., то очевидно касае съвсем различна от конкретна хипотеза, а именно - управление на МПС с прекратена регистрация без задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, и обсъжда предпоставките за ангажиране на административно-наказателната, а не на деликтната отговорност на извършителя, поради което не следва да се обсъжда.

Първоинстанционният съд се е произнесъл и по възражение за погасяване правото на иск на ищеца поради изтекла погасителна давност, което обаче не е било предявено от особения представител на ответника, с оглед на което и правилото на чл.120 от ЗЗД, че давността не се прилага служебно, обсъждането на това възражение в мотивите към обжалваното решение е в нарушение на диспозитивното начало. Ето защо и доколкото произнасянето на ШРС не рефлектира върху постановеното от него решение, въпросът относно погасяване на предявените иски претенции по давност не подлежи на обсъждане от настоящата инстанция.

В съответствие с изложените фактически и правни доводи, достига до извод, че атакуваното решение е правилно и следва да се потвърди изцяло.

С оглед изхода от правния спор и на основание чл.78, ал.3 от ГПК, жалбоподателят следва да заплати на въззиваемия деловодни разноски за въззивна инстанция в размер на 1 484.31 лева.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 747/10.10.2023 г. по гр.д. № 444/2023 г. по описа на Районен съд – Шумен.

ОСЪЖДА Р. Р. К., ЕГН *****, с постоянен адрес: с. Струйно, обл. Шумен, ул. № 9 да заплати на Гаранционен фонд, ЕИК 121446665, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. № 2, представляван от изпълнителните директори М.К. и С.С. деловодни разноски за въззивна инстанция в размер на 1 484.31 лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд, в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____